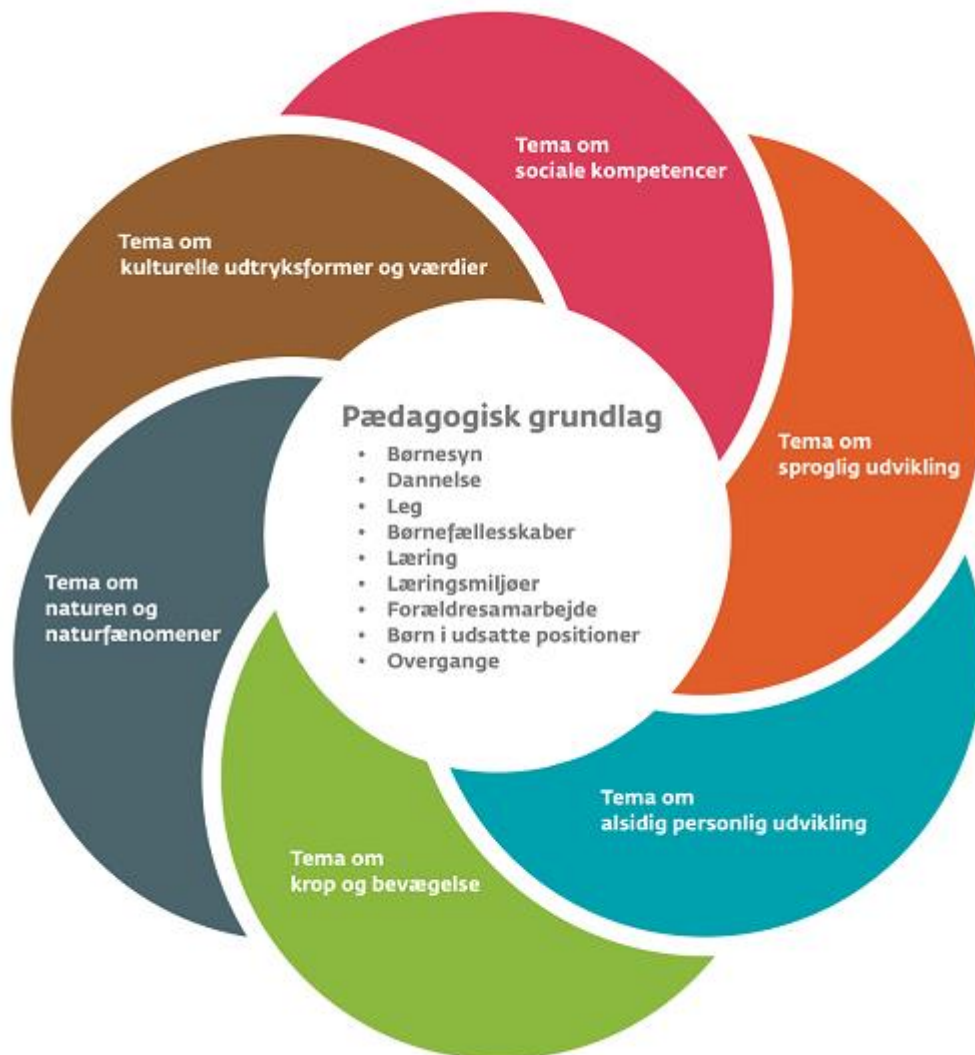

ARRILD BØRNEHUS

PÆDAGOGISKE LÆREPLANER

(2020)

Indholdsfortegnelse.

Forord	3
Arrild Børnehus	5
Børnehusets aldersopdelte grupper	5
Værdigrundlag	13
<i>Det fælles pædagogiske grundlag</i>	14
Barnesyn	14
Dannelse og børneperspektiv	15
Leg	15
Læringssyn	17
Læringsrum	17
Børnefællesskaber	19
Pædagogisk læringsmiljø	20
Forældresamarbejde	21
Børn i udsatte positioner	23
Inklusion	25
Overgange	26
<i>Inddragelse af lokalsamfundet</i>	29
<i>Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø</i>	30
<i>De 6 læreplanstemaer</i>	32
Alsidig og personlig udvikling	33
Social kompetence	36
Kommunikation og sprog	38
Krop, sanser og bevægelse	42
Natur, udeliv og science	45
Kultur, æstetik og fællesskab	48
<i>Pædagogisk ledelse</i>	51
<i>Evalueringskultur</i>	52
Projekter	52
Planlægning	52
Evaluering	53
SMITTE	54
Afslutning	56
Bilag; Årshjul - arrangementer i Børnehuset	
Bilag; Eksempler på SMTTE-modeller	

Forord.

Den styrkede pædagogiske læreplan beskriver *ramme* og *retning* for udviklingen af den pædagogiske praksis i Arrild Børnehus og danner grundlag for hverdagens pædagogik. Den tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, som består af en række fælles centrale elementer, som er kendetegnet for den forståelse og tilgang, hvormed vi arbejder med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer; *Barnesynet, dannelse og børneperspektiv, legen, læring, børnefællesskaber, pædagogisk læringsmiljø, forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhænge.*

Derudover skal læreplanen indeholde 6 læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring. Det fremgår af den styrkede pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af følgende 6 læreplanstemaer:

1. Alsidige personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Det skal også fremgå i vores styrkede pædagogiske læreplan, hvordan vi inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn. Derudover skal arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø indtænkes i vores arbejde med læreplanen.

Vi har i arbejdet, udover Dagtilbudsloven § 8, 9 og 15, også taget udgangspunkt i Ministeriets hjemmeside EMU Danmarks læringsportal. Med arbejdet med børnemiljø, har vi taget udgangspunkt i materialerne fra DCUMs hjemmeside www.dcum.dk

Vi tror, at vi med de pædagogiske læreplaner kan gøre det pædagogiske arbejde bedre og blive bedre til at synliggøre/dokumentere de kompetencer børn kan

erhverve sig i Børnehuset. Samtidig også sikre os, at Børnehuset forbliver et godt sted at være fysisk, psykisk og æstetisk.

Vi håber, den styrkede pædagogiske læreplan også kan anvendes af forældre og være et godt dialogredskab i det daglige forældresamarbejde. Vores bestyrelse vil også være omkring den styrkede pædagogiske læreplan, når den skal evalueres og godkendes. For personalet skal den styrkede pædagogiske læreplan anvendes som arbejdsredskab omkring det pædagogiske arbejde.

Arrild Børnehus.

Arrild Børnehus er en privat institution der pt. rummer 24 børnehavebørn og 7 småbørn i alderen fra 0-6 år. Desuden er der tilknyttet en SFO med børn fra 0.-3.klasse.

Arrild Børnehus er en afdeling til Arrild Friskole, som er en skole fra 0.-7.klasse. Arrild Børnehus har til huse i en bygning i forbindelse med skolen.

Arrild Børnehus fungerer som åbenplansinstitution med funktionsopdelte rum. Det vil i praksis sige, at hvert rum har sin egen funktion med f.eks. dukkekrog, legerum, værksted, læsekrog m.fl. Dette er ensbetydende med, at børnene kan bevæge sig rundt i huset og legepladsen, som de har lyst til.

En ugeplan for Arrild Børnehus ser således ud:

<i>Børnehaven:</i> <i>Mandag:</i> Tur ud af huset <i>Tirsdag:</i> Aldersopdelte gruppeaktiviteter/indskoling <i>Onsdag:</i> Krop & bevægelse <i>Torsdag:</i> Aldersopdelte gruppeaktiviteter <i>Fredag:</i> Børnemøder med Fri for mobberi / leg og spontanitet	<i>Småbørnene:</i> <i>Mandag:</i> Krop & bevægelse <i>Tirsdag:</i> Babysalmesang/sanglege <i>Onsdag:</i> Kreativitet <i>Torsdag:</i> Tur ud af huset <i>Fredag:</i> Samling med Fri for mobberi /leg og spontanitet

Der er 7 fastansatte i Børnehuset. 1 afdelingsleder, 5 pædagoger og 1 pædagogmedhjælper. Derudover er der tilknyttet 1 EGU elev.

Børnehusets aldersopdelte grupper.

Vi har valgt at aldersopdele grupperne i Børnehuset ud fra følgende begrundelser:

- ❖ De fleste børn starter samtidig i gruppen (man skifter ny gruppe i forbindelse med sommerferien). Det skaber ro i gruppen på længere sigt.
- ❖ I de aldersopdelte grupper kommer børnene til at følge den årgang, som de skal starte i skole sammen med.
- ❖ Der er større mulighed for venskaber kan skabes og fortsætte efter børnehavetiden.

- ❖ Det pædagogiske arbejde kan målrettes mere præcist - også set i forhold til de lovmæssige krav der stilles hertil. Flere børn kan tilgodeses på netop deres udviklingsniveau.
- ❖ Det er muligt at tilpasse såvel fysiske rammer, aktiviteter, ture m.m. til aldersgruppen.
- ❖ Større pædagogisk opmærksomhed på det enkelte barns udvikling (set i sammenhæng med de øvrige børn i gruppen)
- ❖ Vi arbejder i aldersgruppeopdeling 2 gange om ugen á ca. 2 timers varighed.

Småbørnsgruppen 0-3 år

0-1 år	Fokuspunkter: ✓ Dække barnets basale behov ✓ Trykke rammer ✓ Tillid, omsorg og nærværende ✓ Trivsel og udvikling ✓ Sætte ord på ting og handlinger ✓ Gentagelser - sange, rim & remser, mad m.m. Færdigheder: Vores mål for børnene: at de... ✓ kan lege på gulvet/sidde/ligge/trille/krybe ✓ kan stille sig op ad møbler og kan sætte sig ned uden hjælp ✓ sidde i højstol og spise ✓ kan pludre
1-2 år	Færdigheder: Vores mål for børnene: at de... ✓ kan spise forskellig slags pålægs mad mm.-drikke af en kop ✓ kan spise selv med fingre, ske/gaffel ✓ med hjælp øver af- og påklædning ✓ begynder at gentager ord - pludrer i enheder på en til to stavelser. "Hvad, det?" ✓ kan kravle og i slutning af perioden kan barnet gå ✓ kan stå uden støtte ✓ kan lege på gulvet ✓ vil kigge i bøger og pege ✓ vil høre musik og synge sange ✓ bruger deres motorik på legepladsen, køretøjer, klatrestativ, rutsjebane mm.

	✓ er ude i naturen, gå ture, bruger deres sanseoplevelser
2-3 år	Fokuspunkter: ✓ Temaer; Personlig udvikling, motorik, social og sprog ✓ Støtte børnenes generelle udvikling ✓ Gøre dem parate til børnehaven Færdigheder: Vores mål for børnene: at de... <i>Personlig udvikling</i> ✓ efterligner de voksne og andre børn ✓ oplever tryghed og tillid <i>Motorik</i> ✓ (delvis) selv kan klare af- og påklædning, toiletbesøg og oprydning ✓ kan gå sikkert, hoppe og stå på et ben ✓ kan tegne og lave andre kreative ting ✓ kan sidde stille og koncentrere sig i kortere tid med f.eks. puslespil ✓ kan begynde at cykle med pedaler <i>Social</i> ✓ får venner ✓ de efterligner eller ser på de store børn <i>Sprog</i> ✓ lytter og snakker om, hvad vi har oplevet sammen ✓ vil synge sange ✓ vil kigge i bøger ✓ gentager ord og sætninger

Børnehavegruppen 3-6 år

3-4 år Rød Gruppe	Fokuspunkter: ✓ Temaer; Personlig udvikling, motorik, social, sprog, natur og kultur ✓ Støtte børnenes generelle udvikling ✓ Støtte af børn i udsatte positioner gennem anerkendelse, inklusion og succesoplevelser

	<i>Færdigheder:</i> Vores mål for børnene: at de... <i>Personlig udvikling</i> ✓ føler sig trygge i børnehaven. Vigtigt i forbindelse med aflevering og den daglige leg ✓ føler nærvær og omsorg fra de voksne ✓ tør udfordre deres grænser <i>Motorik</i> ✓ (delvis) selv kan klare af- og påklædning, toiletbesøg, oprydning, hjælpe til med opdækning/afrydning i forbindelse med måltider ✓ får plads og lyst til at bruge deres motorik, blandet andet ved at kravle, krybe, gå, løbe, klatre, hoppe, springe m.m. - både ude og inde, samt i gymnastiksalen ✓ bruger sanserne, såsom føle, se, lugte og smage. Men også føle varme/kulde. <i>Social</i> ✓ udvikler venskaber og skaber relationer igennem legen ✓ forstår køkultur og i et vist omfang kan skiftes og deltage i en aktivitet, som går efter tur ✓ nysgerrigt udforsker legen - <i>Hvad sker der hvis?</i> <i>Sprog</i> ✓ kan udtrykke sig og fortælle oplevede ting ✓ kan bruge sproget i stedet for det nonverbale i forbindelse med at sige fra og konflikter ✓ kender de forskellige farver og viser interesse i farverne, i forbindelse med leg, farver i naturen eller tøj ✓ kender og synger med på de mest kendte rim og remser ✓ snakke følelser, glad, sur, ked af det

	<i>Natur</i> ✓ ved, der er forskellige dyr, der siger forskellige lyde m.m. ✓ viser interesse for dyr riget ✓ kan lege aktivt og færdes i naturen i alt slags vejr ✓ kan vise respekt og omsorg samt nysgerrighed for dyre/plantelivet <i>Kultur</i> ✓ lærer Børnehusets traditioner
4-5 år Grøn Gruppe	<i>Fokuspunkter:</i> ✓ Temaer; Personlig udvikling, motorik, social, sprog, natur og kultur ✓ Støtte børnenes generelle udvikling <i>Færdigheder: Vores mål for børnene: at de...</i> <i>Personlig udvikling</i> ✓ kan tælle til 20 og tælle 10 genstande ✓ kan koncentrere og fordybe sig i en opgave og i en leg i længere tid ✓ har en god hukommelse (eks. Vendespil, huske regler i spil og eller lege) ✓ kan vise følelser, og beherske de store følelsesudbrud ✓ kan aflæse andres følelser ✓ tager imod nye udfordringer ✓ kan benævne og kende farver også de lyse og mørke ✓ er nysgerrig, spørgende og undrende <i>Motorik</i> ✓ kan lide at bevæge sig på legepladsen, gymnastiksal og i naturen ✓ træner kroppen og søger nye motoriske udfordringer. Fornemmelse for fare ✓ kan sidde stille på en stol og få ro i kroppen under hvilestund ✓ klarer af- og påklædning og fodtøj ✓ klarer delvis toiletbesøg og husker at vaske

	hænder derefter ✓ kan tegne, så det ligner f.eks. et hus, et menneske ✓ kan farve og male indenfor stregerne ✓ kan klippe efter en streg ✓ kan smøre egen mad og hælde mælk/vand op i koppen ✓ kan mærke, når næsen løber og tørre "snottet" væk <i>Social</i> ✓ har venner ✓ kan tage hensyn til andre og sig selv. Kan begynde at løse konflikter og bede om hjælp ✓ føler sig vigtig og uundværlig del af fællesskabet ✓ kan vente på tur. Kan dele ting og opmærksomhed ✓ kan glæde sig over egen og andres succes ✓ har en forståelse for forskellighed ✓ har respekt for andres meninger/holdninger. Respekterer et nej eller stop fra børn og voksne ✓ har empati og vise omsorg ✓ kan samarbejde om f.eks. spil, oprydning m.m. ✓ kan følge reglerne i en leg ✓ leger rollelege og social lege <i>Sprog</i> ✓ kan lide at synge og rime. Kan huske sangene og remserne ✓ kan fortælle om oplevelser, så andre forstår dem ✓ kan tale rent og har et godt ordforråd ✓ kan modtage en besked og handle derefter ✓ kan genkende eget navn på skrift og delvis skrive eget navn ✓ er aktiv ved dialogisk læsning ✓ har styr på forholdsordene, under, over, ved siden af, foran, bagved

	✓ kan deltage i en samtale. Både lytte og tale. Kan holde den røde tråd i en samtale <i>Natur</i> ✓ er aktive udenfor og kan lide at være udenfor - er nysgerrig og spørgende mht. naturen ✓ kender de forskellige årstider og kan benævne dem ✓ er opmærksomme på vejret og ved, hvilket tøj der passer til vejret <i>Kultur</i> ✓ kan genkende nogle af Børnehusets traditioner
5-6 år Blå Gruppe	<i>Fokuspunkter:</i> ✓ Temaer; Personlig udvikling, motorik, social, sprog, natur og kultur ✓ Støtte børnenes generelle udvikling ✓ Gøre dem parate til skolen <i>Færdigheder: Vores mål for børnene: at de...</i> <i>Personlige udvikling</i> ✓ kan mærke og kontrollere deres følelser ✓ ved hvordan man handler, når det er svært/farligt ✓ tør være i fokus og kan stå frem for andre ✓ kan håndtere forstyrrelser ✓ tør skubbe til deres egne grænser ✓ får succes og kan tåle nederlag ✓ kan overskue at gå i gang med svære skal-aktiviteter ✓ kan holde fokus og kan fordybe sig ✓ kan overskue at gå i gang med svære skal-aktiviteter <i>Motorik</i> ✓ kan tegne noget der ligner, samt klippe en streg ✓ kan beherske blyant og kan skrive deres eget

	navn ✓ kan beherske kniv og gaffel ✓ vil være fysisk aktive og har en vis udholdenhed ✓ har fundet deres krops balance ✓ kan klare toiletbesøg - selv tørre sig <i>Social</i> ✓ kan samarbejde om en opgave ✓ kan give plads til andre ✓ kan håndtere konflikter ✓ oplever at være en del af et fællesskab ✓ kan sætte deres egne behov til side ✓ kan mestre sociale samspilsregler ✓ hjælper andre og læser de andres udtryk <i>Sprog</i> ✓ kan bruge sproget aktivt til konfliktløsning ✓ kan bruge sproget til at udtrykke undren. At de kan spørge, hvis der er noget de ikke forstår ✓ har begyndende bogstav- og talforståelse ✓ leger med sproget, at de bruger rim og remser <i>Natur</i> ✓ kender de 4 årstider, måneder og ugedage ✓ ved hvilket tøj, de skal have på mht. hvordan vejret er udenfor <i>Kultur</i> ✓ genkender Børnehusets traditioner

Værdigrundlag.

Børnehusets vision er, at forældre og personale støtter børnene i deres udvikling, så de bevarer lysten til at lære livet igennem og tør udfordre verden med begejstring.

Grundlaget er værdierne:

Anerkendelse:

- Vi lytter, vi er imødekommende og opmærksomme
- Vi lægger vægt på empati og ros
- Vi accepterer forskellighed

Tryghed:

- Vi drager omsorg for hinanden
- Vi lægger vægt på gensidig information
- Vi lægger vægt på synlighed, åbenhed og ærlighed

Faglighed:

- Vi har alle lyst til at lære og være sammen om at udvikle os fagligt
- Vi tilbyder et trygt læringssted og kompetent personale
- Vi tilbyder læring med udgangspunkt i det enkelte barn

Fællesskab:

- Vi medvirker til at danne det hele menneske
- Vi behandler hinanden og vores omgivelser med respekt
- Vi yder alle en indsats og er rummelige

Det fælles pædagogiske grundlag:

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

(Kilde: "Dagtilbudslovens §8, stk. 2)

Barnesyn.

Forældrene har hovedansvaret for barnets trivsel, opdragelse og udvikling. Gennem et tæt samvær mellem forældre og barn præget af tryghed, nærhed og omsorg, skabes det bedste grundlag for at barnet kan få glæde af institutionens lærings- og udviklingsmiljø. Forældre og personale har fælles ansvar for at udvikle et godt samarbejde med henblik på at skabe en helhed i barnets liv.

Børnehusets barnesyn:

- ♥ Børn er fra fødslen parate til at indgå og lære gennem meningsfyldt samvær med andre mennesker.
- ♥ Børn skal anerkendes som unikke personer, og de voksne skal tage udgangspunkt i børnenes behov.
- ♥ Børn skal have medindflydelse og være aktive deltagere i forhold til deres egen udvikling og læring.
- ♥ Børns nære relationer vægtes højt.
- ♥ Børn skal tilbydes en mangfoldighed af udfoldelsesmuligheder.
- ♥ Børn med særlige behov får særlig opmærksomhed.
- ♥ Børn skal opleve et tæt samarbejde mellem forældre og personale.
- ♥ Voksne er formidlere af samfund og kultur gennem deres organisering af hverdagslivet.

Dannelse og børneperspektiv.

Dannelse er en erfarings- og læreproces, der ikke er bundet op på at skulle lære noget bestemt. Dannelse handler om, at værdier og viden forankres i barnets personlighed. Viden og værdier, som barnet automatisk bruger, når det skal begå sig i verden.

Vi skal støtte børns dannelse, ved at støtte børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, og ved at give børn erfaringer med at være en del af et velfungerende og mangfoldigt fællesskab.

Vores opgave med børns dannelse og børneperspektiv er, at...

- invitere barnet til at være aktivt deltagende i børnenes fællesskab. F.eks. til vores børnemøder, spisesituationen eller aktiviteter i mindre grupper.
- synliggøre og bekræfte forskellige perspektiver og behov i fællesskabet. Vi hjælper barnet til at forstå, at andre kan mene noget andet, end én selv. - f.eks. hvordan man bygger en togbane.
- vise børnene, at mangfoldighed er en styrke
- vi er lyttende, understøttende og giver børnene tid til refleksion
- anerkende og følge op på børns perspektiver og handlinger
- give børn erfaringer med, at de er værdifulde i fællesskabet, og at de har krav på at blive hørt og respekteret - ligesom de skal læse og respektere andres udtryk og holdninger.

(Kilde: "EMU Dagtilbud")

Leg.

Vores leg i Børnehuset kan anskues ud fra 2 hovedprincipper:

1. Leg, der giver plads til børnenes spontane principper. Børnene sætter selv rammerne, laver regler, udfylder og besætter rollerne, løser konflikter og udvikler legen.
2. Leg, som sættes i gang ud fra en didaktisk* tilgang. Pædagogen planlægger og igangsætter legen, mens børnene har indflydelse og medbestemmelse indenfor givne rammer.

Legens betydning:

- ✓ Legen skaber glæde
- ✓ Legen skaber samvær, sammenhold og fællesskab
- ✓ Barnet får gennem legen hold på egen tilværelse (de prøver sig selv af og andre)
- ✓ Gennem leg kan barnet lære at mestre konfliktfyldte begivenheder og ting barnet er bange for
- ✓ Legen udvikler et ønske om at lære (barnet leger i legen voksen, men føler sig som barn)
- ✓ Legen udvikler sprog
- ✓ Barnet udvikler dets kommunikative evner (barnet afsender meddelelser og modtager)
- ✓ Legen udvikler barnets tænkning
- ✓ Legen lærer barnet at planlægge
- ✓ Legen udvikler fantasi og kreativitet
- ✓ Legen udvikler selvtillid og selvstændighed
- ✓ Legen udvikler barnet socialt
- ✓ Legen udvikler barnets evne til at danne symboler (f.eks. en pind = en pistol)

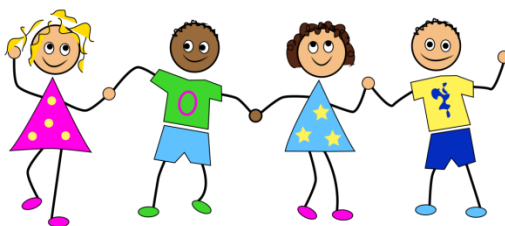
(Kilde: "Børns leg i børnehaven og understøttende pædagogik" Ditte Winther-Lindqvist)

Vores (pædagogens og medhjælperens) rolle i forhold til legen:

- at videreudvikle barnets legeevne
- at være rollemodeller
- at være videns- og kulturformidler
- at skabe rum og plads til legen
- at hjælpe med løsning af konflikter i barnets leg
- at observere barnets leg med henblik i barnets samspil og eventuelle problemer hos det enkelte barn.

(* Didaktik handler om, hvordan man sætter mål og indhold i sin undervisning/læring og det handler også om, hvorledes man finder vejen til opfyldelse af disse mål)

Læringssyn.

Børnene afprøver, ser, hører, mærker og drager erfaringer på alle tidspunkter af dagen - og disse ting sker, uanset om vi har læreplaner eller ej. Via læreplanerne bliver denne læring mere bevidst for forældre og personale, og de voksnes guidning bliver mere bevidst og planlagt og dermed af højere kvalitet.

Vi ser på læring som en proces, der medfører en ændring af børnene i retning af øget viden og øget kompetence, som udvider muligheden for den enkeltes virke, selvbestemmelse og selvstændighed. Vi prioriterer, at børnene som udgangspunkt skal lære at lære. Det betyder f.eks., at et emnearbejde i Børnehuset om indianere ikke har som hovedformål, at børnene lærer noget om indianere, men at børnene lærer at eksperimentere, undersøge, fordybe sig, modtage, give, lytte, kommunikere, samarbejde osv. At børnene så også lærer noget om indianere, er en god sidegevinst.

Kulturen og læringssynet i Børnehuset er kendetegnet ved at:

- Børnene har en aktiv rolle i egen udvikling og læring.
- Der er respekt for, at barnets dominerende virksomhed er leg.
- Børnene anerkendes som unikke personer med hver deres særlige ressourcer.
- Børnene mødes af anerkendende voksne, som understøtter og udfordrer den enkeltes udviklings- og læringsmuligheder.
- Børnenes sociale samspil understøttes gennem de voksnes prioritering af nære relationer, børnene indbyrdes og mellem børn og voksne.
- Der er tæt samarbejde mellem personalet og forældrene.

(Kilde: "EMU Dagtilbud - Pædagogisk Læringsmiljø")

Læringsrum.

Der findes 3 former for læringsrum. De 3 læringsrum giver et billede af personalets roller og arbejdsmåder. Det er her, at de understøtter børnenes læring. Der arbejdes i en vekselvirkning mellem voksenskabte situationer, voksenstøttede situationer samt i situationer, der er præget af spontane oplevelser og leg.

➤ 1. læringsrum

Den voksne går foran barnet (den voksne har stor indflydelse på indhold og form, den voksne har til hensigt at lære børnene noget bestemt og "går foran barnet")

I Børnehuset er det situationer som:

- ✓ Den daglige gruppe
- ✓ Spisesituationer
- ✓ Gymnastik
- ✓ Projekter/Emneuger
- ✓ Gå ture
- ✓ Ture ud af huset
- ✓ Af- og påklædning
- ✓ Konfliktløsning
- ✓ Forberedelser til maddage
- ✓ Sociale spilleregler
- ✓ Fri for Mobberi "Børnemøder"

➤ 2. læringsrum

Den voksne går ved siden af barnet (både den voksne og barnet har indflydelse på indhold og form. Børnenes ideer, forslag, handlinger og medbestemmelse gribes og udvikles med børnene i situationen)

I Børnehuset er det situationer som:

- ✓ Gå ture
- ✓ Ture ud af huset
- ✓ Div. Spil/lære spilleregler
- ✓ Kreative aktiviteter
- ✓ Barnets/børnenes ideer, som fremkommer både i børnehaven og på ture ud af huset
- ✓ Af- og påklædning
- ✓ Konfliktløsning
- ✓ Gymnastik og andre motoriske aktiviteter
- ✓ Teater

➤ 3. læringsrum

Den voksne går bag barnet (barnet har stor indflydelse på indhold og form, de voksnes pædagogiske handlinger og overvejelser er ikke direkte synlige, men ligger underforstået i miljøet).

I Børnehuset er det situationer som:

- ✓ Den fri leg
- ✓ Når børnene klæder sig ud
- ✓ Rollelege
- ✓ Leg på legepladsen
- ✓ Aktiviteter der opstår ud fra det barnet oplever
- ✓ Div. Spil

(Kilde: "Børns leg i børnehaven og understøttende pædagogik" Ditte Winther-Lindqvist)

Børnefællesskaber.

Vi ser det som en af Børnehusets væsentligste funktioner at fungere som mødested for jævnaldrende og ligeværdige. En af de væsentligste opgaver er at stille sig til rådighed for barnets øvelse i socialt samspil. Den frie leg, børns selvstyrede leg er den vigtigste aktivitet set fra denne synsvinkel og derfor vægtes denne højt i planlægningen af hverdagen. Børnenes udbytte skulle blive en mangesidet erfaring i at lære at omgås og acceptere andre, at kunne fungere som et selvstændigt individ i en gruppe. Men det er ikke alle børn, der er i stand til at indgå i spontane sociale og

legefællesskaber. I en tilrettelagt pædagogisk kontekst er fællesskabsdannelse derfor en af de væsentligste pædagogiske opgaver.

Vi ønsker at videregive holdningen: At vi har brug for hinanden, til børnene, samt lære dem at se fra den andens perspektiv. Vi ønsker at møde børnene med en forventning om hjælpsomhed også i forholdet mellem store og små børn. Vi ønsker, at børnene oplever udviklingen fra bekendtskab til venskab og ønsker at styrke børnenes venskaber. Fællesskaber er noget, der skal tilrettelægges og skabes med omhu, for- og sammen med børnene.

Pædagogisk læringsmiljø.

Det pædagogiske læringsmiljø er de værdier, som vi bygger det pædagogiske arbejde på, og de tanker vi gør os, om hvad børnene skal have ud af legen, vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og spontane aktiviteter.

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns læring og trivsel og dermed ikke bare nogle få timer med pædagogiske aktiviteter om formiddagen. Det pædagogiske læringsmiljø er hele dagen og rammen for leg og rutinesituationer som bleskift og måltider, vokseninitierede aktiviteter m.v.

Et godt læringsmiljø kræver et godt fællesskab med gode og trygge voksen- og børnerelationer.

Et læringsmiljø kan opstå spontant omkring en regnorm. Med andre ord, er læringsmiljøet ikke et fysisk rum.

Vi skaber læringsmiljø ved at:

- overveje og skabe læringsmiljøet med muligheder for, at børnene kan gøre sig forskellige erfaringer
- veksle mellem planlagte og spontane aktiviteter
- altid tage udgangspunkt i børnenes engagement og interesse
- sikre at børnene har ro og tid til leg, de selv tager initiativ til
- arbejde med at give det enkelte barn erfaringer i børnefællesskabet
- støtte og værne om børnenes leg, som det centrale i læringsmiljøet
- sikre, at aktiviteterne altid er meningsfulde for børnene.

(Kilde: "EMU Dagtilbud - Pædagogisk Læringsmiljø")

Forældresamarbejde.

Sammenhæng	Vi ser det som et fælles ansvar, mellem forældre og Børnehuset, at udvikle et tillidsfuldt og åbnet samarbejde, der danner grundlaget, for de optimale opvækstvilkår for det enkelte barn. Vi ser den daglige kontakt mellem forældre og personale, som værende det, der udgør grundstammen i forældresamarbejdet.
Læringsmål	✓ At skabe de optimale opvækstvilkår for det enkelte barn, i samarbejde med forældrene. ✓ At understøtte det enkelte barns udvikling, læring og trivsel, i tæt samarbejde med forældrene. ✓ At skabe de mest optimale, samt trygge overgange fra hjemmet til småbørnsgruppen, samt fra småbørnsgruppen til børnehave, for både børn og forældre. ✓ At skabe et åbent og tillidsfuldt miljø, der styrker samarbejdet mellem hjem og Børnehuset, med fokus på det enkelte barns dobbeltsocialisering. ✓ At skabe rammerne for et dialogisk miljø, hvor forældrene føler sig hørt, set, anerkendt og respekteret.
Tiltag	✓ Der afholdes forældresamtaler. ✓ Der er udarbejdet et skema, til brug ved dialogiske forældresamtaler, hvor rammerne er skabt for et særligt forældreperspektiv. ✓ Der er udarbejdet forældrefoldere, der udleveres ved barnets start i Børnehuset, samt afholdes der opstartsmøder, hvor barnets kontaktpædagog er deltagende. ✓ Der afholdes forældremøder (møder hvor forældrene får mulighed for at få medindflydelse på deres barns hverdag) og forældrearrangementer (sommerfest med dimission, kultur-kage-dag, julehygge m.fl.). ✓ Daglig opdatering om hverdagen på whiteboardtavlen og gruppernes tavle.

	✓ Løbende info med billeder på Facebook. ✓ Den enkelte pædagog er sin rolle bevidst, og ligger stor vægt på den daglige kontakt i hverdagen.
Tegn på læring	➤ At forældrene kommer med konstruktiv feedback og ønsker til Børnehuset. ➤ At forældrene udviser gælde ved at aflevere og afhente deres børn i Børnehuset. ➤ At forældrene deltager i de forskellige arrangementer og forældremøder. ➤ At forældrene udviser tryghed ved, og tillid til, pædagogernes faglige viden.
Evaluering	Vi evaluerer og reflekterer løbende over, vores roller i forældresamarbejdet, samt over, hvordan vi kommunikativt kan skabe det optimale miljø, for et konstruktivt og godt samarbejde mellem hjemmet og Børnehuset.

Børn i udsatte positioner.

Sammenhæng	Børn har forskellige forudsætninger, og derfor er der også metoder og aktiviteter, der er mere hensigtsmæssige end andre, når det handler om børn med særlige behov. Børn i udsatte positioner defineres som alle de børn, der har behov for en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats for at udvikle deres kompetencer. Børn i udsatte positioner bør som udgangspunkt ikke udskilles fra resten af gruppen. Det pædagogiske personale skal sætte fokus på, hvilke metoder, aktiviteter med videre, der er velegnede til at inkludere børn i udsatte positioner i gruppen.
Læringsmål for det pædagogiske læringsmiljø	✓ Vi vil understøtte, at børn med særlige behov bliver inkluderet og har en værdi i fællesskabet, og at der samtidig bliver taget særlige hensyn til det enkelte barn. ✓ Vi vil understøtte, at børn i udsatte positioner bliver anerkendt og mødt med fokus på barnets ressourcer og kompetencer. ✓ Vi vil udarbejde SMTTE model for børn i udsatte positioner i tæt samarbejde med forældrene og PPR.
Tiltag	<i>At øge barnets tillid</i> ✓ at være tilstede så barnet kan knytte sig til den voksne ✓ give omsorg ✓ give en forudsigelig hverdag, med tydelig struktur og en fast rytme ✓ faste rammer ✓ kropskontakt og nærhed <i>At styrke barnets selvfølelse</i> ✓ give barnet opmærksomhed ✓ vise barnet "Du er god nok, som du er" ✓ vise, at barnet kan nogle ting ✓ at tilgodese det enkelte barns individuelle behov <i>At behandle udageren, aggressivitet og mangel på</i>

	<i>selvhævelse</i> ✓ hjælpe barnet med at finde sin egen kerne: Hvem er jeg - hvem er du? ✓ dele oplevelser og vise empati. Tydelig kropssprog, ord og handling ✓ respektere barnets behov for at kunne have kontrol over situationen ✓ selv møde barnet som en hel og ægte person ✓ at reflektere ✓ at tåle raserianfald ✓ at holde barnet ✓ at trøste og kramme ✓ at tale sammen bagefter om det, der skete <i>At udvikle barnets fornemmelse for gensidighed</i> ✓ at være lydhør over for barnets signaler ✓ at forsøge at sætte sig ind i barnets perspektiv ✓ at kunne dele barnets glæde og svære følelser (Kilde: "Udagerende og indadvendte børn" af Marie-Louise Folkman) <i>At afholde Børnemøder</i> ✓ med indholdet fra "Fri for mobberi", hvor vi arbejder med barnets trivsel og venskaber
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ➤ barnet er glad for at komme i Børnehuset og viser det både kropsligt og verbalt ➤ barnet er trygt og knyttet til Børnehusets personale ➤ børn i udsatte positioner udtrykker glæde ved at være sammen med andre børn ➤ barnet oplever at blive inviteret ind i leg, og at det selv oplever succes ved at invitere andre ind i leg ➤ barnet udvikler selvværd og selvtillid

	➤ der iværksættes nye tiltag for at hjælpe barnet bedst muligt og støtte dets fortsatte udvikling ➤ personalegruppen udvikler sig fagligt og opnår viden omkring det enkelte barns handleplan.
Evaluering	Ud fra udviklingsbeskrivelser, observationer m.m. på: ✓ Personalemøder ✓ Opfølgningsmøder ✓ Forældresamtaler

Inklusion.

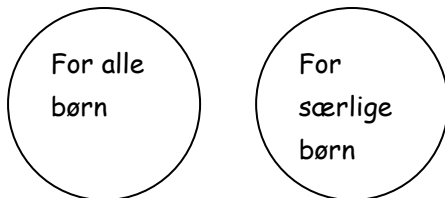
Vi har altid særlig fokus på inklusion, og det at hjælpe det enkelte barn med at få en særlig plads i fællesskabet. Vi afdækker alle børnene, og får derigennem den særlige viden, der skal til for at lave en styrket indsats, hvor det vurderes nødvendigt. Den styrkede indsats handler om, at have et særligt blik for det enkelte barn i alle de sammenhænge det indgår i, hvor vi er på sidelinjen i aktiviteterne og relationerne. Vi arbejder bevidst med at sætte ord på vores egne, barnet og de andre børns initiativer og handlinger, for derigennem at give børnene ny viden om hinanden, nye handlemuligheder i legen og ikke mindst et styrket selvværd, som barnet kan bruge i nye relationer, det indgår i. Når der er et barn, som af forskellige årsager ikke ved hjælp af disse tiltag får styrket sin rolle i fællesskabet, arbejder vi bevidst med specifikke sammensætninger i mindre børnegrupper til styrkelse af barnets mulighed for at indgå i relationer.

Vi har taget udgangspunkt i Bent Lund Madsens model (Uddannet lærer, cand. pæd. pæd., konsulent, forfatter, foredragsholder) :

Forskel på Integration og Inklusion.

Integration:

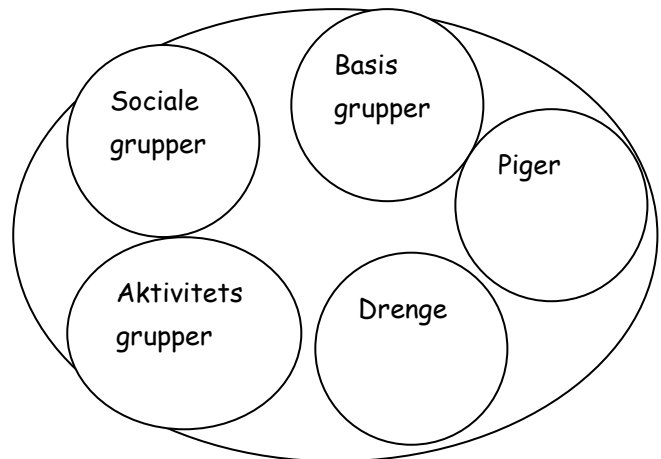
Integration = normalisering

Børn opdeles i to adskilte sociale systemer

Inklusion:

Inklusion = forskellighed

Alle børn tilhører det samme sociale system

Overgange.

Sammenhæng	Børn og unges liv skal ses som en helhed. Derfor er det vigtigt at sikre et forpligtende samarbejde med forældrene og desuden et forpligtende tværfagligt samarbejde mellem de forskellige faggrupper og aktører, som har med barnet/den unge at gøre.
Læringsmål for det pædagogiske læringsmiljø	✓ Vi vil understøtte, at børnene føler sig trygge og klar til overgangen. ✓ Vi samarbejder om en glidende overgang. ✓ Vi er i dialog med forældrene omkring overgangen.
Tiltag	<i>Overgang fra hjemmet og/eller andre steder:</i> ✓ Der bliver sendt et velkomstbrev hjem til barnet, hvor forældrene opfordres til at aftale et besøg i Børnehuset inden barnets start. <i>Samtaler:</i> ✓ Vi har en samtale med familierne ved alle de

	overgange, barnet er i berøring med: fra hjem til småbørnsgruppen, fra dagpleje til småbørnsgruppen eller børnehave, fra småbørnsgruppen til børnehave og fra børnehave til skole. I de samtaler tager vi altid udgangspunkt i barnets kompetencer, og drøfter, hvad barnet har af særlige behov, som kan gøre, at overgangen bliver så god for barnet og familien som muligt. Det er altid med det fokus, at gøre overgangen så god som mulig, og med størst mulig hensyn til det enkelte barns behov. <i>Overgang fra småbørnsgruppen til børnehaven:</i> ✓ For at lette overgangen fra småbørnsgruppen til børnehaven deltager de ældste småbørn i både spontane og planlagte besøg hos børnehaven. ✓ De spontane besøg i dagligdagen kan være korte besøg i børnehaven eller leg på legepladsen. ✓ De planlagte besøg er deltagelse i spisesituationen og samling. ✓ Inden børnehavestart bliver forældrene tilbudt en før-børnehavesamtale, hvor vi drøfter hvilke indsatsområder, der kunne være behov for inden børnehavestart, så barnet og familien står bedst muligt rustet til børnehavelivet. <i>Overgang fra børnehaven til skolen:</i> ✓ Det sidste halve år arbejder vi særligt med mere fokuserede aktiviteter, som handler om fælles opmærksomhed, bogstav og tal kendskab og det at føle sig store. ✓ Indskolingsforløb fra januar/februar til og med april, hvor førskolebørnene deltager i undervisningen én dag om ugen. - og samme eftermiddag i SFO. ✓ Børnehuset kan gøre brug af nogle af skolens

	faciliteter, så som gymnastiksalen, SFO lokalerne m.m. ✓ Inden skolestart bliver der lavet en SPU (SkoleParathedUndersøgelse) på børnene og derefter bliver forældrene tilbudt en før-skolesamtale, hvor vi drøfter hvilke indsatsområder, der kunne være behov for inden skolestart, så barnet og familien står bedst muligt rustet til skolelivet.
Tegn på læring	➤ Barnet glæder sig og er trykke ved overgang til det nye ➤ Barn og forældre oplever gode overgange fra et tilbud til et andet ➤ Vi har et konstruktivt samarbejde med relevante faggrupper.
Evaluering	✓ Personalemøder ✓ Forældresamtaler ✓ Samarbejds møder med børnehave - skole

Inddragelse af lokalsamfundet.

Arrild Børnehus er beliggende i naturskønne omgivelser tæt på skov og sø i Arrild, som er en lille sønderjysk landsby. Vi har et tæt og godt samarbejde med forældregruppen, lokalmiljøet og skolen.

- Børnehuset bruger skolens gymnastiksal flere gange om ugen og børnene introduceres til det område, hvor der kan dyrkes lokal sport.
- De lokale foreninger kommer og sætter plakater og tilmeldingssedler op på fællestavlen i garderoben.
- Vi hjælper foreninger med at male fastelavnstønder, lave Sankt Hans heks, klippe/klistre julepynt til byens arrangementer.
- Børnehuset bruger Arrilds spejderhytte en gang om året, hvor forældre og børn er på en ryste-sammen-dag.
- Vi besøger ofte byens landmænd, hvor vi kan opleve gårdens dyr.
- Vi besøger Feriebyens legeplads, Præsteskov, Feriebyens skov og bruger Spejderhyttens udeområde til leg og aktiviteter.
- Byens erhverv inviteres med ind i Børnehuset, når vi holder temadage; f.x. byens Frisør.
- Den lokale Brugs handler vi jævnligt i til vores måltider.
- De ældste børnehavebørn går Lucia på skolen, i kirken, i Brugsen og for pensionistforeningen på restauranten ved Arrild ferieby.
- Vi klipper julepynt, som vi pynter i svømmehallen.
- Én gang om ugen går småbørnene til Baby-salme-sang i kirken. Og ved juletid deltager børnehavebørnene til Jule Gudstjeneste i kirken.
- Vi modtager ofte papir, syltetøjsglas og andet genbrugsmaterialer fra byens borger, som kigger forbi til en kop kaffe.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Et godt børnemiljø er at bidrage til, at børn i dagtilbud får et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, udvikling og læring.

Børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med hinanden, med de voksne og med de aktuelle rammer inde og ude. Et godt børnemiljø fremmer børnenes trivsel, læring og udvikling. Vi skal vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

I Børnehuset arbejder vi ud fra de 3 følgende børnemiljøområder:

Det fysiske børnemiljø - de fysiske rammer ude og inde, er de udviklende, sundhedsmæssigt og sikkerhedsmæssigt i orden?:

- ✓ Sikkerhed
- ✓ Udfordrende i forhold til udvikling og læring
- ✓ Plads- og lysforhold
- ✓ Hensigtsmæssig indretning
- ✓ Hygiejne
- ✓ Musik/lyde/støj

Det psykiske børnemiljø - hvordan trives børnene med hinanden og med de voksne? Hvordan er relationerne?:

- ✓ Anerkendende tilgang
- ✓ God omgangstone
- ✓ Forudsigelighed
- ✓ Tydelighed
- ✓ Rummelighed - give plads til det enkelte barns forskellige reaktioner/mestringsstrategier
- ✓ Tage udgangspunkt i det enkelte barns og i børnegruppens behov
- ✓ Skabe rammer for nærvær og venskab
- ✓ Stille rimelige krav til det enkelte barn og til hele børnegruppen om udvikling
- ✓ Fremhæve barnets ressourcer og kompetencer
- ✓ Give barnet og børnegruppen succesoplevelser ved at inddrage

Det æstetiske børnemiljø – samspillet imellem omgivelserne og børnenes sanser. Børnenes oplevelser af stedet som inspirerende, motiverende, udfordrende og behagelig?:

- ✓ Lys
- ✓ Farver
- ✓ Former
- ✓ Billeder
- ✓ Plads
- ✓ Temperatur
- ✓ Oprydning
- ✓ Stemning
- ✓ Kultur
- ✓ Ro
- ✓ Forskellige sansematerialer
- ✓ Udsmykning
- ✓ Musik

Vi inddrager børnene ved at:

- ❖ Have samtaler med børnene
- ❖ Gøre iagttagelser
- ❖ Lytte til børnene
- ❖ Lytte til forældrene om deres børns trivsel
- ❖ Spørgeskema fra DCUM

Vi arbejder i små grupper, hvor børnene har medbestemmelse og medindflydelse på, hvad der skal ske.

Vi har en dejlig legeplads med udfordringer for børnene.

I de indendørs rammer vægter vi, at lave inspirerende miljøer, der bærer præg af børnenes dagligdag.

Vi laver miljøer, hvor det for børnene er et rart sted at være, og at børnene inspireres og får lyst til at udfolde sig. Et motiverende miljø, som giver børnene positive og udfordrende sanseoplevelser.

De seks læreplanstemaer.

Den pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab til at understøtte barnets læring og den pædagogiske udvikling i institutionen. Det betyder, at beskrivelse og evaluering af læreplanen sker med fuld involvering af det pædagogiske personale. Læreplanen anvendes løbende som et pædagogisk værktøj til planlægning, refleksion og evaluering af pædagogiske processer og praksis, med udvikling og læring for øje.

Det er et krav, at den pædagogiske læreplan skal forholde sig til 6 hovedtemaer:

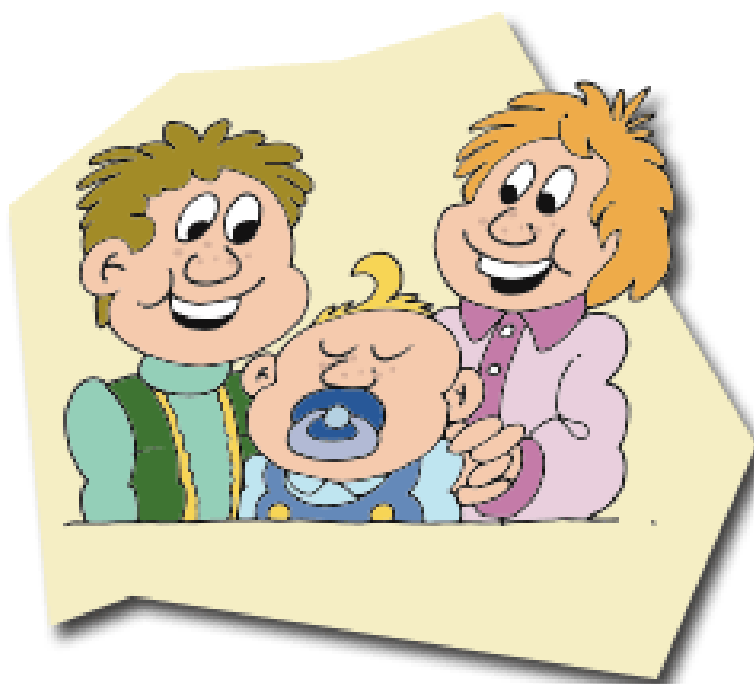
Alsidig og personlig udvikling.

Sammenhæng	Børns personlige udvikling sker i en omverden, der er åben og medlevende. Børn skal opleve sig som værdsatte individer i betydende fællesskaber. De skal lære at se og forstå samspillet og de konflikter, der kan opstå med andre, både børn og voksne. Det er vigtigt, at børn får mulighed for et stadig mere nuanceret kendskab til sig selv og andre. At føle sig genkendt og husket som den person, det er.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ føler sig påskønnet og holdt af ✓ oplever tryghed og tillid ✓ at Børnehuset og forældre samarbejder ✓ oplever synlige og tydelige voksne ✓ oplever at vi er forskellige ✓ lærer sig selv at kende ✓ får lov til at være med i sociale sammenhænge med børn og voksne ✓ oplever en forudsigelig hverdag, som samtidig er udfordrende, spændende og sjov. ✓ oplever sig værdsat og respekteret ✓ oplever medbestemmelse og selvbestemmelse ✓ oplever at alle følelser accepteres ✓ oplever succes ✓ oplever et miljø, hvor der er tid til leg og fordybelse
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau. ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet kan udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet.
Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ møder barnet med anerkendelse og respekt, samt klare og tydelige signaler (verbalt og kropsligt) ✓ skaber tryghed for barnet, ved at være nærværende, troværdige og giver barnet

	omsorg og tid til det, når det har brug for det. ✓ sørger for at der hver dag er tid til fordybelse og til barnets egne initiativer. ✓ støtter barnet i troen på sig selv, ved at rose og opmuntre barnet. ✓ bruger konfliktmægling, når der er behov. ✓ følger nøje barnets personlige udvikling og deler sine iagttagelser og erfaringer med kollegerne og forældrene for at få fælles hjælp at støtte barnets udvikling.
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ✓ barnet viser hensyn og yder omsorg for de andre. ✓ barnet beder om hjælp. ✓ barnet er nysgerrigt og initiativrigt. ✓ barnet viser og udtrykker sine behov. ✓ barnet udtrykker glæde, når tingene lykkes.
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm. ➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.
Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som støtter den alsidige personlige udvikling:

- ❖ Barn/voksen kontakt
- ❖ Projekter
- ❖ Trin for trin
- ❖ Barnets bog
- ❖ Samling/gruppetid
- ❖ Selvhjulpen
- ❖ Udtrykker meninger/følelser
- ❖ Anerkendende handlinger
- ❖ Fri for Mobberi
- ❖ Legen

Social kompetence.

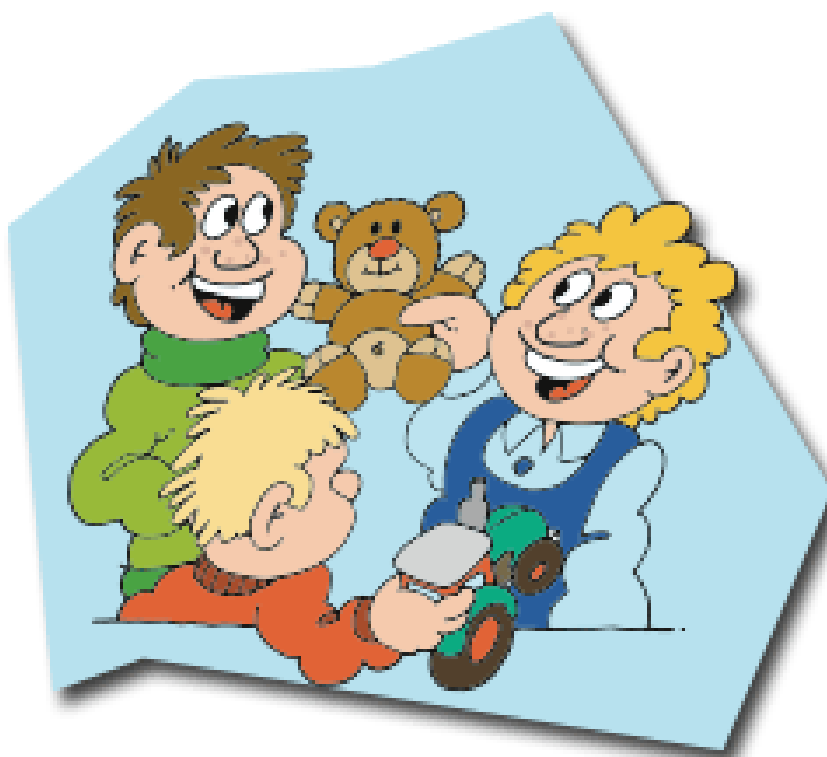
Sammenhæng	Sociale kompetencer handler om at kunne indgå positivt med andre i venskaber, grupper og kulturer i forskellige sammenhænge. Disse kompetencer udtrykkes og tilegnes af børn i samspil og leg med hinanden og andre voksne.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ danner venskaber og lærer at være en god kammerat ✓ udvikler konstruktive og nære relationer til andre mennesker ✓ deltager i aktiviteter på fællesskabets præmisser ✓ har indflydelse på eget hverdagsliv og leg ✓ lærer at tage afstand til mobning og drilleri ✓ lærer at kommunikere med andre ✓ viser empati overfor andre ✓ forstår, at alle forskelligheder accepteres. At vi har forskellige behov og ønsker ✓ trives og oplever at høre til ✓ har legemuligheder og kender legefællesskabets normer
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau. ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet kan udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet.
Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ giver plads og rum til legen ✓ støtter barnet i etableringer af venskaber ✓ sørger for en varm atmosfære med klare holdninger som modvirker mobning ✓ arbejder med en struktur på det pædagogiske arbejde, som sikrer forudsigelighed i hverdagen, styrker fællesskabet og lærer børnene sociale spilleregler ✓ børneperspektivet inddrages i arbejdet og

	planlægningen ✓ lærer barnet at udvikle selvhjulpethed ✓ er gode rollemodeller for barnet. ✓ støtter barnet i at kunne løse konflikter ✓ støtter barnet i at kunne sige til og fra - sætte grænser.
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ✓ barnet viser tilknytning og empati ✓ barnet respekterer egne og andres grænser ✓ barnet hjælper og trøster andre ✓ barnet deltager i samspillet med andre.
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm. ➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.
Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som støtter den sociale kompetence:

- ❖ Legen
- ❖ Positiv konfliktløsning
- ❖ Projekter
- ❖ Trin for trin
- ❖ Spisesituation

- ❖ Samling/gruppetid
- ❖ Ture ud af huset
- ❖ Fri for Mobberi

Kommunikation og sprog.

Sammenhæng	Et varieret sprog og evnen til at bruge det i forskellige situationer, øger børns mulighed for at blive forstået og inkluderet i fællesskaber. En tidlig og god stimulering af børns ordforråd og forståelse af begreber og regler, der gælder for det talte sprog, er derfor en vigtig del af dagtilbuddet. Med sproglig udvikling menes både talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ taler og leger med sproget i takt med alderen ✓ kan lege sammen med andre børn i længere tid ad gangen, deltage i rollelege og følge sociale spilleregler ✓ kan fortælle om oplevelser og historier

	✓ er god til at huske ✓ kan indgå i dialog ✓ kan modtage beskeder både individuelle og fælles ✓ er glad for ordspil og sproglege ✓ interesserer sig for tal og bogstaver ✓ kan lytte og forstå ✓ er nysgerrige og stiller hvordan og hvorfor spørgsmål ✓ kan bruge fordi-sætninger ✓ kan sætte ord på egne følelser, handlinger og hensigter
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau. ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet kan udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet. ➤ Styrke barnets sproglige kompetencer for at indgå og være en del af fællesskabet.
Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ læser og fortæller historier og herved give barnet nye ord og begreber ✓ sætter ord på egne og barnets handlinger ✓ taler med barnet og ikke til barnet ✓ videregiver vores viden og metoder omkring sprogarbejdet til forældrene, således at der arbejdes både i hjemmet og Børnehuset ✓ benytter understøttende sprogstrategier for at styrke børnenes sproglige færdigheder ✓ giver plads og tid til legen ✓ giver barnet mulighed for at spille forskellige pædagogiske spil på computeren ✓ giver barnet mulighed for at lege sanglege, synge sange og lege med rim & remser ✓ støtter og udvikler barnets skriftlig kommunikation og billedsprogudvikling ✓ møder barnet med anerkendelse og respekt, samt klare og tydelige signaler (verbalt og

	kropsligt) ✓ giver barnet mulighed for at opleve og deltage i mange forskellige former for samtaler ✓ tilbyder forældrene at lave en sprogvurdering til de 3 årige børn, som har et behov for en sprogvurdering. Børn, hvis sprogudvikling ikke er alderssvarende følges nøje af pædagoger og forældre ✓ arbejder tæt sammen med talekonsulenten.
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ✓ barnet bruger både det verbale og nonverbale sprog ✓ barnet udtrykker behov og følelser ✓ barnet inddrager sprog, sang og musik i hverdagen.
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm. ➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.
Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som støtter den sproglige udvikling:

- ❖ Den daglige kommunikation
- ❖ Legen
- ❖ Højtlesning/dialogisk læsning
- ❖ Rim og remser
- ❖ Sange - sanglege
- ❖ Lege med lyde
- ❖ Trin for trin
- ❖ Samling/gruppetid
- ❖ Computer
- ❖ Sprogvurderingsmaterialer
- ❖ Fri for Mobberi

Krop, sanser og bevægelse.

Sammenhæng	Børn udvikler i barndommen grundlæggende motoriske evner, der styrker deres forudsætninger for at udvikle sig. Dagtilbud skal bidrage til at styrke børns udvikling af motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed. En aktiv brug af naturen og dagtilbuddets nærmiljø giver muligheder for fysisk udfoldelse og udfordring. Ved aktivt at udforske kroppens sanser, muligheder og begrænsninger udvikles børnenes færdigheder og vaner. De får erfaringer i, hvad det betyder at koble f.eks. det talte sprog og kropssproget, og de udvikler herigennem også respekt for, at andre kan have et andet udtryk og andre reaktioner. Børn i bevægelsesfællesskaber udvikler mestring af sanselige indtryk og udtryk og styrker sin evne til at aflæse og forstå andre børn og voksne.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ grundmotoriske forudsætninger er i orden (kravle, krybe, trille, hoppe, balancere, løbe) ✓ føler glæde, begejstring og velbehag ved at bruge kroppen ✓ bruger alle sanserne; føle, lugte, smage, høre, se og mærke ✓ kender sin egen krop og oplever at have styr på den, bl.a. også ved at sidde stille ✓ oplever velbehag og afslappethed gennem berøring og massage, og kan lide at være med til at andre børn får den samme oplevelse ✓ kan koordinere sine bevægelser ✓ er selvhjulpne ved bl.a. af- og påklædning, hygiejne og toiletbesøg.
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau. ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet nysgerrigt kan udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet.

Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ har indrettet de fysiske rammer, så de giver varierede udfordringer såvel ude som inde ✓ sørger for at barnet deltager aktivt i daglige opgaver (oprydning, toiletbesøg, tage tøj af og på, hælde mælk op m.m.) ✓ benytter vores gymnastiksal med store og små redskaber ✓ sørger for at alle børn får mindfulness/hvilepause på 20-30 minutter hver dag ✓ går ture med børnene ✓ giver barnet fysisk kontakt (omsorg og nærvær) ✓ støtter og udvikler barnets finmotorik ✓ sørger for at alle børn er ude hver dag på vores legeplads og i nærmiljøet, som rummer mange gode udfordringer til kroppen ✓ giver barnet tid og opmuntring til af- og påklædning ✓ lærer barnet at vaske hænder efter toiletbesøg og før og efter måltiderne ✓ gennem leg og aktiviteter vil vi støtte og udvikle/udfordre barnets sanser ✓ har projekter om sundhed, motorik og sanser
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ➤ barnet viser glæde ved at udfordre og eksperimentere med sine motoriske færdigheder ➤ barnet er nysgerrigt ➤ barnet anvender, de muligheder der er, ude og inde, for motorisk udfoldelse ➤ de ældste børn kender og benævner de forskellige kropsdele.
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm.

	➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.
Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som styrker den kropslige udvikling:

- ❖ Ture ud af huset
- ❖ Legepladsen
- ❖ Køkkenet (bagning, dække bord, lave mad m.m.)
- ❖ Garderoben
- ❖ Gymnastiksalen
- ❖ Finmotoriske aktiviteter (tegne, male, perler m.m.)
- ❖ Fri for Mobberi
- ❖ Sansning
- ❖ Legen

Natur, udeliv og science.

Sammenhæng	Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i al slags vejr. Temaet skal bidrage til at gøre børnene bekendt med og give dem forståelse for planter, dyr, årstider og vejr. Børn får erfaringer ved at eksperimentere og hente viden om naturfænomener og sammenhænge. Inddragelse af naturen kan danne grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ kan lide at være ude i naturen og har respekt for den ✓ bruger sanserne i naturen (dufte, mærke, høre, føle, se) ✓ laver eksperimenter med jord, vand, ild og luft - er undersøgende og nysgerrige ✓ gennem alle 4 årstider får sanseoplevelser med naturen og naturfænomener, som f.eks. torden, regn, sne, m.m. ✓ får en viden om liv og død ✓ studerer naturen og skaber sammenhæng - kompost, at så blomster m.m. ✓ tager imod de fysiske udfordringer naturen byder på, som f.eks. klatring i træer, kravle op ad en bakke, springe over vandløb, plaske gennem vandløb m.m. ✓ opnår større viden i forhold til dyr, planter og træer og på den måde finde ud af, hvordan vi passer godt på naturen ✓ tager legen med ud i uderummet ✓ bruger sin fantasi og er kreativ (pind = pistol) ✓ tænker i før matematiske tilgange (tælle sten, dyr).
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau. ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet kan

	udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet.
Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ er gode rollemodeller. Vi viser glæde, interesse og ansvarlighed for naturen og miljøet ✓ vil tilrettelægge aktiviteter ud fra barnets oplevelser og erfaringer i naturen ✓ ser legepladsen/uderummet som en del af Børnehusets læringsrum ✓ har indrettet legepladsen, så uderummet og naturen giver masser af udfordringer og oplevelser. ✓ planlægger og laver spontane aktiviteter, som giver barnet større viden om naturen ✓ planlægger og laver spontane ture ud i naturen og nærmiljøet ✓ er med-undersøgende og laver eksperimenter ✓ sørger for, at barnet kan vælge at være ude i al slags vejr ✓ lærer barnet, at årstiderne skifter og at vejret er forskelligt ✓ giver barnet viden om naturen, ved at så frø, finde dyr i naturen m.m.
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ➤ barnet bruger legepladsens muligheder ➤ barnet viser glæde og nysgerrighed ved udelivet ➤ barnet er opmærksom på vejret mht. påklædning ➤ barnet er opmærksom på årstider, dyr og planter
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm. ➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.

Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som udfordrer/udvikler barnets kendskab/oplevelser af naturen::

- ❖ Legepladsen
- ❖ Ture ud af huset (fordybelsesture og oplevelsesture)
- ❖ Lytte til naturen
- ❖ Årstiderne
- ❖ Projekter
- ❖ Fri for Mobberi
- ❖ Legen

Kultur, æstetik og fællesskab.

Sammenhæng	Temaet handler om forskellige udtryksformer bl.a. børnelitteratur, film, faglitteratur, musik, digitale medier og billeder. Det handler også om deltagelse i kunstneriske arrangementer, i kulturelle tilbud i lokalsamfundet og andet der kan bidrage til børns kulturelle kendskab. Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at man definerer sit eget kulturelle ståsted og genkender egne kulturelle rødder.
Læringsmål	<i>At hvert enkelt barn...</i> ✓ kender og genkender Børnehusets traditioner igennem hele året ✓ får mulighed for at prøve sig selv af i forskellige kulturelle udtryksformer ✓ inspireres og stimuleres af kulturelle oplevelser udenfor Børnehuset ✓ har kontakt med deres følelser gennem drama, eventyr og fortælling ✓ møder voksne, der viser glæde ved at læse, synge, danse, rytme, spille, male, tegne med dem og fortælle historier ✓ møder autentiske, aktive voksne, der er bevidste om, at de er kulturbærere ✓ er nysgerrige overfor nye ting ✓ kan lide at synge, tegne, male og optræde.
Inklusion	➤ Der tages udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og udviklingsniveau ➤ Barnet skal mødes af tydelige, anerkendende, engagerede og nærværende voksne, der er fagligt bevidste. ➤ Der gives plads og rum til, at barnet kan udforske og udfolde sig alene og i fællesskabet ➤ Vi er bevidste om vores rolle som kulturbærer ➤ Vi er engagerede voksne, der viser interesse og forståelse for andres kultur og værdier.
Tiltag	<i>Vi voksne...</i> ✓ skaber rammer, som giver barnet mulighed for

	at afprøve og udvikle forskellige udtryksformer ✓ vil inspirere til positive fællesskaber og støtte børnenes forståelse af egne værdier og respekt for andres ✓ synger sammen med barnet ✓ giver barnet kulturelle oplevelser (teater, Falck station, m.m.) ✓ respekterer børnenes forskelligheder ✓ giver barnet viden om den danske kultur ✓ introducerer barnet for forskellige tegne og maleteknikker ✓ laver forskellige aktiviteter som passer til det emne vi er i gang med, som naturligt omfatter ture i nærmiljøet ✓ sørger for at i emneugerne indgår også sange, sanglege og rytmiske forløb, fortællinger og dramatiseringer ✓ tager på udflugter ✓ har faste traditioner i årets løb
Tegn på læring	<i>Vi ser...</i> ➤ barnet har lyst til at deltage i de kreative aktiviteter ➤ barnet deltager aktivt i fælles beslutninger og accepterer, at der er flere forslag end deres eget ➤ barnet er opmærksomt på kulturelle forskelligheder ➤ gennem legen giver barnet udtryk for kendskab til traditioner
Dokumentation	➤ Vi vil undersøge vores egen praksis, lave pædagogiske beskrivelser, reflektere og blive klogere på det, vi gør i dagligdagen. Derefter vil vi videregive vores erfaringer. ➤ Vi vil dokumentere ud fra dagligdagen, hvor vi: tager billeder, laver fortællinger, bruger dialogen med forældrene mm. ➤ Billeder, fortællinger kan hænges op på tavlen, hjemmeside og Facebook.
Evaluering	➤ Vi evaluerer kontinuerligt den pædagogiske

	praksis for at justere, blive dygtigere og blive klogere på os selv. ➤ Vi evaluerer på både tegn og tiltag. ➤ Evalueringen skal foregå på personalemøder, bestyrelsesmøder, forældresamtaler og evt. forældremøder. ➤ Evalueringen tager udgangspunkt i; ✕ pædagogiske beskrivelser og refleksioner ✕ SMTTE-modellen ✕ observationer og iagttagelser ✕ fotodokumentation

Aktiviteter, som støtter de kulturelle udtryksformer og værdier:

- ❖ Aktiviteter omkring traditionerne
- ❖ Besøg hinandens hjem
- ❖ Dreng/pige kultur
- ❖ Sange - sanglege
- ❖ De danske eventyr
- ❖ De danske traditioner (årstidernes gang, madkultur)
- ❖ Barnets bog
- ❖ Fødselsdage
- ❖ Legekammerater/venskaber
- ❖ Forberedelse til at gå i skole/skolestruktur
- ❖ Fri for Mobberi

Pædagogisk ledelse.

Det er lederens ansvar:

- at den pædagogiske læreplan udarbejdes
- at det pædagogiske arbejde tilrettelægges og udøves inden for rammerne af dagtilbudsloven
- at offentliggøre den pædagogiske læreplan på hjemmesiden
- at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø
- at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år, med henblik på at udvikle arbejdet
- at sikre, at forældrebestyrelsen inddrages i udarbejdelsen af samt evaluering og opfølgning

(Kilde: "EMU Dagtilbud")

Evalueringskultur.

Projekter:

Alle vores projekter tager udgangspunkt i barnets alder, forudsætninger og udviklingen i den gruppe barnet tilhører.

Vi sikrer os metoden, der anvendes ved hver enkelt aktivitet, er tilpasset gruppen og den teoretiske viden, der foreligger omkring barnets udvikling.

Alle børn har stærke og mindre stærke kompetencer, så der vil altid være nogle udfordringer, der er vanskelige og andre hvor udviklingen ses hurtigt.

Vi går i aldersopdelt grupper 2 gange om ugen á ca. 1½ times varighed pr. gang.

Planlægning:

Målet for Børnehuset er, at der året igennem planlægges små og store projekter - for den enkelte afdeling (Børnehave, Småbørnsgruppen) og/eller for hele Børnehuset - og at projekterne planlægges, udføres og dokumenteres i forhold til loven om pædagogiske læreplaner og via inddragelse af børnene som aktiv deltager. I praksis skal barnets udvikling ses i en helhed i forhold til alle 6 læreplanstemaer. Man kan dog have fokus på et enkelt tema i en periode eller ved en aktivitet i forbindelse udvikling og evaluering af den pædagogiske praksis.

Information om planlægning og udførelse sker via whiteboardtavlen, skrivelse til forældre eller via Børnehusets nyhedsbrev.

Dokumentation af projekterne sker bl.a. via:

- Fotos med og uden tekst
- Børnenes materialer (tegninger, plancher, billeder, andre produkter)
- Fotoplancher som viser processerne trin for trin.
- Børneinterviews
- Børns udsagn/refleksioner
- Udstillinger
- Barnets Bog
- Nyhedsbreve
- Hjemmeside
- Facebook

Evaluering:

Evaluering, i forbindelse med den pædagogiske læreplan, er en systematisk vurdering af, hvorvidt de opstillede mål er indfriet. Evaluering er både tilbageskuende og fremadrettet. Evaluering handler således grundlæggende om opstilling af mål, dokumentation i forhold til målopfyldelse og vurdering af arbejdet.

Løbende hverdagevaluering ○ Læringshistorier ○ Praxisfortællinger ○ Beskrivelser og billeder af barnets liv i dagtilbuddet ○ Personalets egen refleksion ○ Børns refleksion ○ Samtale mellem personalet (visuelle og mundtlige) Målgruppe ○ Forældre (fotos, opslagstavle, iagttagelser ect.) ○ Børn	Målstruktureret evaluering ○ SMITTE-model ○ Evaluering på tegn/dokumentation ○ Afslutning på projekter til interne evalueringer Målgruppe ○ Personale ○ Børn ○ Evt. forældre	Devaluering ○ Daginstitutionen evaluerer hvert år med henblik på justering/ændring af den pædagogiske praksis Målgruppe ○ Personale ○ Børn ○ Bestyrelse	Evaluering hvert 2. år ○ Evaluering af den samlede læreplan. Målgruppe ○ Bestyrelse ○ Personale

En evaluering vil for Børnehuset betyde:

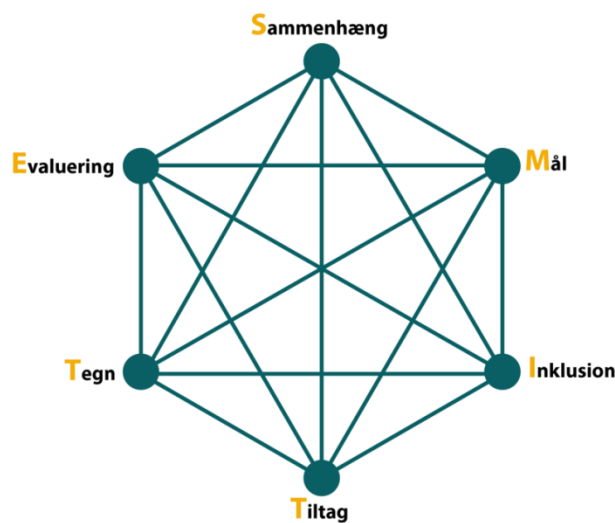
- ✓ Kontrol af læreplanens gennemførelse: Har vi gennemført den som planlagt, og fik børnene det forventede udbytte?
- ✓ Styring af indholdet af det, der sker i børnehaven. Når noget bestemt skal evalueres, sætter vi fokus på området og bruger megen tid og energi netop på dette område.
- ✓ Vidensdeling: Vi vil synliggøre vores viden, vurdere den og dele den med hinanden og andre.
- ✓ Kompetenceudvikling: Når vi sætter fokus på det, vi gør, bliver det synligt, og vi bliver klogere.
- ✓ Personlig refleksion: Hvad gør jeg godt? Hvad skal/kan jeg gøre endnu bedre? Hvad skal jeg undlade at gøre i fremtiden?
- ✓ Meningsfulde dialoger f.eks. med bestyrelsen
- ✓ Synlighed i hverdagen

SMITTE-modellen.

Som redskab til både planlægning og udvikling har vi valgt at anvende SMITTE-modellen. SMITTE er et redskab til både planlægning og udvikling.

Når vi anvender SMITTE-modellen skal vi konkretisere vores mål og undervejs være opmærksom på/holde øje med; hvad vi ser, hører, føler, mærker på vej mod målet.

SMITTE skal opfattes som et dynamisk redskab, hvor man springer frem og tilbage mellem 6 elementer.

Sammenhæng: (status, kontekst, værdier)

- Baggrunde og forudsætninger for det, vi ønsker at planlægge.
- Hvad er udgangspunktet, og hvad er rammerne?
  - Hvor er vi på det område, vi vil arbejde med?
  - Hvilke muligheder har vi for at handle?

Mål:

- Ønsket tilstand efter gennemførelsen.
  - Hvad vil vi?
  - Hvad er det konkret, vi gerne vil opnå?
- Ved planlægning af det pædagogiske arbejde.
  - Hvad skal børnene lære?
  - Hvilke forskellige mål skal spille sammen?

Inklusion:

- Børn med særlige behov.
  - Hvordan bidrager vi til at fremme udsatte børns social kapital?

Tiltag:

- Handlinger.
  - Hvad skal skabe ændringer?
  - Hvad skal vi sætte i gang for at bevæge os frem mod målet?
  - Hvad kræver det, af os?
  - Hvem har ansvar for hvad, hvornår?

Tegn:

- Sanseindtryk. Konkretisering af målet.
  - Hvad skal vi holde øje med for at se, om vi nærmer os målet?
  - Hvad skal vi se, høre og mærke på vej mod og når målet er nået?

Evaluerings:

- Hvordan skal de enkelte mål evalueres?
- Hvilke værktøjer vil være velegnede til at evaluere de enkelte mål?
- Hvem skal evaluere?
- Hvornår skal der evalueres?
- Hvordan og til hvad skal evalueringen bruges?
- Hvordan skal evalueringen formidles og til hvem?

Når man planlægger efter SMTTE modellen, er det hensigtsmæssigt at springe frem og tilbage mellem de forskellige punkter for bedst muligt at se tingene i en sammenhæng. Det er endvidere tanken, at man undervejs i gennemførelsen af det planlagte justerer tiltagene, hvis man ikke får øje på de ønskede eller forventede tegn.

Afslutning.

Læreplanen er et dynamisk redskab, som er under evig forandring. Hvilket betyder, at den jævnligt bliver evalueret og justeret, så den passer til den virkelighed, den skal udfolde sig i. Hvis der er spørgsmål til læreplanen, er I velkommen til at kontakte afdelingslederen i Børnehuset, som vil være behjælpelig med afklarende svar.

Godkendt i bestyrelsen den: Mandag den 4.maj 2020